

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Jan Stanulewicz

Protokolant: Przemysław Kraszewski

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Łomży na rozprawie

sprawy z powództwa Związku (...) w W. /KRS (...)

przeciwko M. B. /PESEL (...)/

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanej M. B. na rzecz powoda Związku (...) w W. kwotę 611,76 zł (sześćset jedenaście złotych siedemdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od:

a) kwoty 302,88 zł (trzysta dwa złote osiemdziesiąt osiem groszy) liczonymi od dnia 26 października 2011 r. do dnia zapłaty,

b) kwoty 302,88 zł (trzysta dwa złote osiemdziesiąt osiem groszy) liczonymi od dnia 26 listopada 2011 r. do dnia zapłaty.

II. W pozostałym zakresie powództwo oddała.

III. Zasądza od pozwanej M. B. na rzecz powoda Związku (...) w W. kwotę 261,38 zł (dwieście sześćdziesiąt jeden złotych trzydzieści osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 września 2014 r. złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód Związek (...) z siedzibą w W. dochodził od pozwanej M. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą – Usługi Gastronomiczne (...) w Ł. zapłaty kwoty 1 514,40 zł , w skład której wchodziły kwoty 302,88 zł wraz z należnymi odsetkami sprecyzowanymi w fakturach odnoszących się do wynagrodzenia z tytułu korzystania przez pozwanego z praw reprezentowanych przez powoda, a odnoszących się do odtwarzania fonogramów i wideogramów muzycznych. Powód wskazywał, że zgodnie z umową z dnia 08 października 2010 r. pozwany zobowiązał się do comiesięcznego uiszczania na rzecz powoda wynagrodzenia w kwocie 240 zł na rachunek powoda zgodnie z fakturą wystawioną przez powoda, płatną w terminie 14 dni od jej sporządzenia. Na skutek zaprzestania regulowania przez pozwanego wpłat, powód w dniu 31 października 2011 r. wypowiedział umowę z dnia 08 października 2010 r. wzywając powoda do uregulowania opłat za korzystanie przez M. B. z praw reprezentowanych przez powoda. Pozwana mimo kierowanych do niej wezwań do zapłaty nie uregulowała należności do dnia dzisiejszego (k. 2-4).

Sąd Rejonowy w Lublinie na skutek stwierdzenia brak podstaw do wydania zapłaty , przekazał sprawę sądowi właściwości ogólnej dłużnika. Pozwana M. B. w odpowiedzi na pozew kwestionowała roszczenia powoda wnosząc o oddalenie powództwa w całości, podnosząc jednocześnie zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwana podkreślała,

że nie miała żadnych zaległości wobec powoda, a pomimo powyższego należności dochodzone przez powoda uległy przedawnieniu z uwagi na upływ 3-letniego terminu przewidzianego ustawą (k. 45-46). Nad to wskazała, że uiściła wszelkie należności przy likwidacji działalności, jednak z powodu przeprowadzek, część dokumentacji zaginęła.

Sąd ustalił, co następuje:

Zgodnie z umową z dnia 08 października 2010 r. powód Związek (...) z siedzibą w W. udzielił pozwanej M. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą – Usługi Gastronomiczne – (...) i (...) w Ł. prawa do odtwarzania przez użytkownika (pozwaną) fonogramów i wideogramów muzycznych, do których zarządzanie zostało powierzone powodowi (...) jako organizacji zbiorowego zarządzania, zgodnie z ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 04 lutego 1994 r. za stosownym wynagrodzeniem ,sprecyzowanym w załączniku nr 1 do umowy. Wynagrodzenie za korzystanie z fonogramów i wideogramów ustalono na poziomie 240 zł, z uwzględnieniem 60 złotowego rabatu (300 zł – 60 zł), z tym że przedmiotowa stawka podlegała waloryzacji w okresach rocznych liczonych na dzień 01 stycznia każdego roku, począwszy od 01 stycznia 2011 r., stosownie do średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych publikowanego przez GUS. Użytkownik zobowiązany był do uiszczenia wynagrodzenia na rachunek bankowy Związku (...) w okresach miesięcznych następujących po zakończeniu okresu, którego dotyczyło rozliczenie zgodnie z § 6 ust. 1 umowy. W przypadku niedotrzymania terminu płatności przez użytkownika (...) uprawniony był do naliczania odsetek ustawowych. W przypadku nie uiszczenia kwoty za korzystanie z praw (...) użytkownik zobowiązany był do uiszczenia wynagrodzenia w kwocie 300 zł, bez przyznanego rabatu w wysokości 60 zł, w myśl § 4 ust. 3 umowy. Niniejsza umowa o korzystanie z fonogramów i wideogramów została zawarta na czas nieokreślony i mogła zostać wypowiedziana przez każdą ze stron z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia, z tym że umowa mogła być wypowiedziana ze skutkiem natychmiastowym, bez zachowania terminu wypowiedzenia, w przypadku jakiegokolwiek naruszenia przez użytkownika jej postanowień (k. 18-19).

Do dnia 31 maja 2011 r. M. B. regulowała należności na rzecz powoda z tytułu korzystania z fonogramów i wideogramów zarządzanych przez Związek (...). Pozwana od czerwca 2011 r. zaprzestała dokonywania wpłat na rachunek powoda. Powód wystawił pięć faktur odnoszących się do płatności za korzystanie z praw powoda. Faktura VAT nr (...)ZZ dotyczyła płatności za użytkowanie fonogramów i wideogramów powoda w okresie czerwca 2011 r. i miała ustalony termin płatności na dzień 25 lipca 2011 r. Faktura VAT nr (...) odnosiła się do płatności za okres lipca 2011 r. z terminem płatności 25 sierpnia 2011 r. Faktura VAT nr (...) dotyczyła płatności za okres sierpnia 2011 r. i miała ustalony termin płatności na dzień 25 września 2011 r. Faktura VAT nr (...) odnosiła się do płatności za okres września 2011 r. i miała ustalony termin płatności na dzień 25 października 2011 r., zaś faktura VAT nr (...) dotyczyła płatności za okres października 2011 r. i miała sprecyzowany termin płatności przypadający na dzień 25 listopada 2011 r. (k. 20-24).

Powód wskutek niewywiązywania się przez pozwaną z obowiązków finansowych w dniu 31 października 2011 r. wypowiedział umowę pozwanej.

Pozwana pismem z dnia 13 sierpnia 2014 r. została wezwana do uregulowania płatności wynikających z powołanych faktur, jednakże pomimo odbioru kierowanej do niej korespondencji w dniu 02 września 2014 r. M. B. nie ustosunkowała się do przedmiotowego wezwania i nie uiściła żądanych przez powoda kwot do dnia dzisiejszego (k. 25-27).

W oparciu o powyższe, Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie tylko w części z uwagi na podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia.

W przedmiotowej sprawie pozwana kwestionowała istnienie jakichkolwiek długów wobec powoda, jednakże Sąd nie dał wiary twierdzeniom M. B., które były gołosłowne.

Sąd, w oparciu o całościowy materiał dowodowy, zebrany w toku postępowania, ustalił, że pozwana faktycznie nie regulowała na rzecz powoda opłat za korzystanie z fonogramów i wideogramów muzycznych od czerwca 2011 r. do października 2011 r., tj. do czasu wypowiedzenia umowy przez powoda, czym doprowadziła do powstania stanu zadłużenia po swojej stronie. Podstawą takiego wyводу Sądu było postępowanie pozwanej, która mimo kierowanej do niej korespondencji wzywającej do uregulowania zaległości nie zajęła żadnego stanowiska, nie odpowiadając na wezwanie powoda. Dodatkowo w trakcie procesu pozwana nie przedstawiła jakichkolwiek dowodów, świadczących o regulowaniu przez nią opłat na rzecz powoda. M. B. wskazywała przy tym, że posiada dokumentację księgową z czasookresu prowadzonej działalności gospodarczej, jednakże nie mogła odnaleźć dowodów fiskalnych potwierdzających uiszczenia opłat na rzecz powoda. Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom pozwanej w tym zakresie. Strona wywodząca z określonych faktów, zdarzeń skutki prawne, okoliczności te winna udowodnić (art. 6 kc). W przedmiotowej sprawie, pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów na spełnienie świadczenia. Pozwana mimo iż jak podawała zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej, to była w posiadaniu wszelkiej dokumentacji księgowej z tego okresu, co sama potwierdziła na rozprawie w dniu 18 czerwca 2015 r., a co wynikało także z obowiązujących przepisów ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości, w której określono minimalny okres przechowywania dokumentów księgowych przez okres co najmniej 5 lat, zgodnie z art. 74 ust. 2 i 3 powołanej ustawy. Skoro ostatnio zaksięgowana przez powoda wpłata dokonana na jego rzecz przez pozwaną nastąpiła w maja 2011 r. to należy domniemywać, że co najmniej do końca roku 2016 r. pozwana powinna być w posiadaniu dokumentacji księgowej z czasookresu prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. W tym miejscu należy także podkreślić, że zgodnie z umownymi ustaleniami pozwana dokonywała na rzecz powoda wpłat w drodze przelewu bankowego, związku z czym pozwana powinna dysponować wglądem do swojego rachunku bankowego, w którym mogłaby bez problemu uzyskać potwierdzenie dokonywanych przez nią operacji finansowych. W sytuacji więc, gdy M. B. twierdziła iż dokonała na rzecz powoda stosownych wpłat, mogła w tym celu przedstawić odpowiednie dowody, mogące potwierdzić jej stanowisko. Sąd nie dał wiary gołosłownym twierdzeniom powódki, nie popartymi żadnymi dowodami o nieistnieniu wobec powoda żadnych zaległości finansowych. M. B. mając na uwadze stanowisko powoda, potwierdzone przedstawionymi przez niego dowodami w postaci faktur i wezwania do zapłaty, powinna uargumentować swoją rację stosownymi dowodami przeciwnymi, w myśl art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc. Pozwana powinna przedstawić dowody wpłaty potwierdzające dokonywane przez nie operacje finansowe, w szczególności gdy miała taką możliwość, dysponując dokumentacją księgową z okresu prowadzenia działalności gospodarczej czy rachunkiem bankowym, z których dokonywała przelewów na rzecz powoda. Pozwana nie wypełniła obowiązku wynikającego z art. 6 kc w zakresie udowodnienia swej sytuacji faktycznej i prawnej, z związku z czym Sąd nie dał wiary twierdzeniom M. B. o rzetelnym regulowaniu przez nią zobowiązań finansowych i ustalił, że pozwana od czerwca do października 2011 r. nie uiszczała na rzecz powoda należnych mu kwot wynagrodzenia.

Ustalając istnienie zadłużenia po stronie pozwanej, Sąd przeszedł do rozważań dotyczących podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia.

Zgodnie z dyspozycją art. 117 § 2 kc po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Z zarzutem przedawnienia ściśle i nierozzerwalnie związana jest data wymagalności roszczenia, co ma istotny wpływ na skuteczność zgłoszonego zarzutu przedawnienia. Jak stanowi albowiem art. 120 § 1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne. Data wymagalności roszczenia ma znaczący wpływ na przedawnienie roszczenia. Na podstawie art. 118 kc termin przedawnienia wynosi 10 lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata, jeśli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

W przedmiotowej sprawie konieczne było ustalenie jakie charakter ma roszczenie dochodzone przez pozwanego celem ustalenia ewentualnego terminu przedawnienia. Umowa zawarta między powodem z pozwanym dotyczyła odtwarzania przez użytkownika-pozwaną fonogramów i wideogramów muzycznych, do których zarządzanie zostało powierzone Związkowi (...) jako organizacji zbiorowego zarządzania, zgodnie z ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 04 lutego 1994 r. W niniejszej sprawie powód działał jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, zgodnie z zasadami określonymi w art. 104-110 ustawy o prawach

autorskich z 1994 r. Organizacje zbiorowego zarządzania mogą w szczególności zawierać porozumienia dotyczące udzielania licencji na korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych oraz poboru wynagrodzeń z tytułu tego korzystania na zasadach określonych w tych porozumieniach stosownie do art. 107¹ powołanej ustawy. W tym miejscu należy wskazać, że organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, w zakresie udzielanych praw do odtwarzania fonogramów i wideogramów muzycznych prowadzi działalność gospodarczą i w związku z tym może być uznawana za przedsiębiorcę w tym zakresie w rozumieniu przepisów ustawy prawo o działalności gospodarczej z 02 lipca 2004 r. – art. 4 pkt 1. Powód, będący organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi udostępniał wideogramy i fonogramy za stosowną opłatnością, stanowiącą również jej przychód, przy czym wykonywał swoje zadania w sposób zorganizowany i ciągły, realizując jednocześnie swe obowiązki, czym spełniał przesłanki prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Otrzymywane przez powoda wynagrodzenie z tytułu udostępniania utworów muzycznych stanowiło przy tym źródło dochodu i funkcjonowania powoda. W tym więc zakresie Sąd podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 06 grudnia 2007 r. – III SK 16/07, w którym uznano, że organizacje zbiorowego zarządzania świadczą swoje usługi na rzecz twórców i na rzecz użytkowników praw autorskich i w związku z tym mają charakter przedsiębiorców zarówno w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej jak i w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Za usługi te pobierają wynagrodzenia w postaci części opłat uiszczanych przez użytkowników praw autorskich- działalność organizacji ma charakter odpłatny, jest świadczone stale. Pozwala to przyjąć, iż organizacje zbiorowego zarządzania prowadzą działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, i jako takie mają status przedsiębiorców także w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik z 16 lutego 2007 r.

W oparciu o powyższe wywody ustalono, że roszczenie dochodzone przez powoda jest ściśle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, jak i świadczeniem okresowym, w związku czym ulegało przedawnieniu z upływem 3-letniego terminu w myśl przepisu art. 118 kc. Zaakcentować przy tym należy, że ustawa o prawach autorskich nie określa terminu przedawnienia roszczeń wynikających z tej ustawy, w związku czym do tychże roszczeń mają zastosowanie ogólne przepisy kodeksowe, sprecyzowane w art. 118 kc- tj. 10 letni oraz 3 letni- w odniesieniu do roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej i roszczeń okresowych. Wskazać jednocześnie trzeba, że w przypadku praw autorskich można mieć do czynienia z naruszeniem osobistych i majątkowych praw autorskich jako przejawem bezprawnej ingerencji w sferę praw wyłącznych, który wtenczas stanowi delikt prawa cywilnego (czyny niedozwolone) i do którego w konsekwencji mają zastosowanie terminy przedawnienia odnoszące się do deliktów- w szczególności art. 442¹ kc (tak też SN w wyroku z 14.12.2012, sygn. I CNP 25/12). Poza kategorią roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich w odniesieniu do praw autorskich znajdują się roszczenia o zapłatę tytułem umów licencyjnych. Co do zasady nie jest to bowiem roszczenie wynikające z naruszenia praw autorskich (z deliktu), a roszczenie o zapłatę z tytułu odtwarzania utworów zgodnie z zawarta pomiędzy stronami umową. Termin przedawnienia tych roszczeń jest zależny od charakteru opłaty – jeżeli jest to opłata jednorazowa, to termin przedawnienia wynosi 10 lat, a jeśli roszczenie jest związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub ma charakter okresowy – 3 lata.

W przedmiotowej sprawie zapłata z tytułu odtwarzania fonogramów i wideogramów miała charakter okresowy, albowiem zgodnie z wiążącymi strony ustaleniami, pozwana uiszczala co miesiąc na rzecz powoda odpowiednie kwoty wynagrodzenia, a które to kwoty były precyzowane w fakturach, wystawianych przez Związek (...) w W.. Dochodzone przez powoda roszczenie z tytułu nieuregulowanych opłat miało charakter okresowy, a ponadto było związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, w związku czym ulegało przedawnieniu z upływem 3-letniego terminu od momentu wymagalności roszczenia, stosownie do art. 118 kc zw. z art. 120 § 1 kc.

Każda wystawiona przez powoda faktura miała sprecyzowany termin płatności – był to 25 dzień każdego miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu którego dotyczyła płatność. Z uwagi na powyższe kwota ustalona w odrębnej fakturze stawała się wymagalna po upływie terminu zapłaty, tj. następnego dnia po upływie terminu płatności – w tym przypadku 26 dnia danego miesiąca kalendarzowego. Kwota wynikająca z faktury VAT nr (...) stała się wymagalna w dniu 26 lipca 2011 r., kwota wynikająca z faktury VAT nr (...) w dniu 26 sierpnia 2011 r., a kwota

wyszczególniona w fakturze VAT nr (...) w dniu 26 września 2011 r. Suma pieniężna określona w fakturze VAT nr (...) stała się wymagalna w dniu 26 października 2011 r., zaś kwota wynikająca z faktury VAT nr (...) stała się wymagalna w dniu 26 listopada 2011 r.

Z uwagi na powyższe, uwzględniając 3-letni termin przedawnienia, roszczenia wynikające z 3 faktur, opiewające na łączną sumę 908,64 zł (3 x 302,88 zł) uległy przedawnieniu - faktura nr (...). Powód dochodzący swego roszczenia, wniósł pozew do Sądu dopiero w dniu 29 września 2014 r., czym przerwał bieg przedawnienia roszczeń, zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 kc. Przed wniesieniem pozwu do Sądu upłynęły terminy przedawnienia roszczeń odnoszące się do trzech wskazanych wyżej faktur, w związku z czym uwzględniając podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia nie mogły być one uwzględnione pozytywnie w procesie o zapłatę, w myśl art. 117 § 2 kc. Powód nie wykazał przy tym, że przed przedawnieniem roszczeń i złożeniem pozwu w dniu 29 września 2014 r. podejmował inne działania, które mogłyby doprowadzić do zawieszenia lub przerwania biegu przedawnienia, stosownie do art. 121 i 123 kc. W szczególności takiego charakteru nie miało kierowane przez powoda do pozwanej przedprocesowe wezwanie do zapłaty z dnia 13 sierpnia 2014 r. (k. 25), albowiem tylko czynność przedsięwzięta przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia powoduje przerwanie biegu przedawnienia, Takiego skutku nie wywołuje podejmowanie bezpośrednich czynności wobec drugiej strony stosunku umownego, chyba że doszło do uznania roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. W niniejszej sprawie pozwany nie uznawał roszczenia powoda, w związku z czym brak było podstaw do przyjęcia że doszło do przerwania biegu przedawnienia w odniesieniu do roszczeń, które uległy przedawnieniu przed wniesieniem pozwu do Sądu. Brak odpowiedzi na wezwanie do zapłaty nie mogło być przy tym poczytywane za uznanie roszczenia, w myśl art. 123 § 1 pkt 2 kc, albowiem za takie mogłoby być uznane wyraźne lub dorozumiane oświadczenie pozwanego, a polegające choćby na częściowym uregulowaniu długu czy złożeniu wniosku o rozłożenie należności na raty. Dłużnik - pozwany nie ustosunkował się w żaden sposób do wezwania powoda, w związku z czym brak było podstaw do uznania roszczenia przez pozwanego. W przedmiotowej sprawie strony nie prowadziły także żadnych mediacji,

Reasumując powyższe, roszczenie powoda, wynikające z 3 faktur, w łącznej wysokości 908,64 zł uległo przedawnieniu. W związku z powyższym kwota ta nie została uwzględniona przez Sąd w wyroku zasądającym, gdyż pozwany skutecznie uwolnił się od obowiązku spełnienia roszczenia w tym zakresie podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia, stosownie do art. 117 § 2 kc. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda, łączną kwotę 605,76 zł, stanowiącą sumę należności wynikających z dwóch faktur, a które to nie uległy przedawnieniu z uwagi na wniesienie przez powoda pozwu w dniu 29 września 2014 r., tj. czym doprowadzono do przerwania ich przedawnienia w myśl art. 123 kc w zw. z art. 124 kc. Jednocześnie Sąd orzekł o odsetkach od każdej z zasądzonych na rzecz powoda w wysokościach odsetek ustawowych stosownie do żądania powoda i w myśl zapisów umownych łączących stron, od dnia wymagalności kwot, tj. po upływie terminu płatności każdej z faktur, stosownie do art. 481 kc w zw. z art. 476 kc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 100 kpc w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz częściowe uwzględnienie roszczenia powoda. Powód wygrał proces w 40,40 % [100 % * (611,76 zł z 1514,40 zł)], co skutkowało proporcjonalnym zmniejszeniem zasądzonych na jego rzecz kosztów, w skład których wchodziły: opłata od pozwu - 30 zł, opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł (40,40 % z 647 zł = 261,38 zł).